

## Quản lý thông tin về khoa học quân sự trên báo chí quân đội ở Việt Nam hiện nay - thực trạng và một số giải pháp tăng cường

Ngày nhận bài: 27/02/2025 | Ngày phản biện: 28/02/2025 | Ngày xuất bản: 12/03/2025

**Tác giả:** Nguyễn Tiến Đạt (Truyền hình Quốc phòng Việt Nam)

**Tóm tắt:** Trong bối cảnh thông tin đa chiều và phức tạp hiện nay, việc quản lý thông tin khoa học quân sự (KHQS) trên báo chí Quân đội đang đứng trước nhiều thách thức trong vấn đề quản lý thông tin về KHQS. Đây không chỉ sở hữu tính cấp thiết từ góc độ an ninh quốc gia mà còn từ góc độ phát triển của ngành báo chí, đặc biệt là trong lĩnh vực truyền thông quân sự. Do đó, việc nghiên cứu và đề xuất những giải pháp hiệu quả cho việc quản lý thông tin KHQS trên báo chí quân đội là hết sức cấp thiết, nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin chính xác, kịp thời và đầy đủ cho công chúng, đồng thời góp phần vào việc bảo vệ an ninh quốc gia và phát triển bền vững cho ngành thông tin quân sự Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

### Vai trò quản lý thông tin về KHQS trên báo chí quân đội

Quản lý thông tin về khoa học quân sự (KHQS) trên báo chí quân đội đóng vai trò chiến lược quan trọng trong việc đảm bảo sự phát triển bền vững của quốc phòng và xã hội. Vai trò này được thể hiện rõ qua việc bảo vệ an ninh quốc gia, định hướng dư luận, hỗ trợ nghiên cứu khoa học quân sự, thúc đẩy hợp tác quốc tế và nâng cao tinh thần chiến đấu của quân nhân. Dưới đây là các vai trò chính được phân tích một cách chi tiết:

Thứ nhất, góp phần bảo vệ an ninh quốc gia: Bảo vệ an ninh quốc gia là nhiệm vụ hàng đầu của việc quản lý thông tin KHQS trên báo chí quân đội. Trong bối cảnh chiến tranh hiện đại không chỉ diễn ra trên chiến trường mà còn trên mặt trận thông tin và không gian mạng, việc kiểm soát và bảo vệ thông tin liên quan đến quân sự trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Thông tin quân sự bao gồm các nội dung nhạy cảm như

chiến lược quốc phòng, nghiên cứu phát triển vũ khí, kế hoạch tác chiến, và các vấn đề an ninh nội bộ. Nếu không được quản lý chặt chẽ, các thông tin này có thể bị các thế lực thù địch lợi dụng để gây tổn hại đến quốc phòng, làm suy yếu khả năng phòng thủ của quốc gia. Ví dụ, các quốc gia phát triển như Mỹ, Nga, Trung Quốc luôn có những bộ phận chuyên trách về quản lý thông tin quân sự nhằm bảo vệ bí mật quốc gia. Ở Việt Nam, báo chí quân đội với vai trò là kênh thông tin chính thức của Bộ Quốc phòng, phải tuân thủ nghiêm ngặt các quy định về an ninh thông tin để tránh nguy cơ rò rỉ thông tin mật ra bên ngoài. Ngoài ra, trong bối cảnh chiến tranh mạng ngày càng gia tăng, các cuộc tấn công mạng nhằm vào hệ thống thông tin quốc phòng và báo chí quân đội đòi hỏi phải có các biện pháp bảo mật thông tin tiên tiến và hiệu quả hơn. Điều này đặt ra yêu cầu không chỉ ở việc quản lý nội dung thông tin mà còn ở việc xây dựng hạ tầng công nghệ thông tin an toàn cho các cơ quan báo chí quân đội.

Thứ hai, góp phần định hướng dư luận và nâng cao nhận thức cộng đồng về quốc phòng: Một trong những chức năng quan trọng của báo chí quân đội là định hướng dư luận xã hội. Trong thời kỳ hiện nay, khi thông tin sai lệch, tin giả lan truyền nhanh chóng qua các phương tiện truyền thông xã hội, việc quản lý thông tin KHQS đúng hướng và hiệu quả trên báo chí quân đội là cần thiết để giúp công chúng hiểu rõ về vai trò của quân đội và nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Thông qua các bài viết chuyên sâu, các phóng sự thực tế và các chương trình truyền hình quân sự, báo chí quân đội có thể nâng cao nhận thức của công chúng về các vấn đề quốc phòng, từ đó xây dựng lòng tin và sự ủng hộ của người dân đối với quân đội. Ví dụ, các bài báo về thành tựu nghiên cứu khoa học quân sự, những câu chuyện về sự hy sinh và cống hiến của các chiến sĩ nơi biên giới, hải đảo không chỉ làm tăng lòng tự hào dân tộc mà còn góp phần củng cố ý thức bảo vệ Tổ quốc trong mỗi người dân.

Thứ ba, hỗ trợ công tác đào tạo và nghiên cứu khoa học quân sự: Quản lý thông tin KHQS trên báo chí quân đội còn đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ công tác đào tạo và nghiên cứu khoa học quân sự. Các bài viết, báo cáo khoa học và các chương trình truyền hình chuyên đề về KHQS là những nguồn tài liệu quý giá cho các cán bộ, chiến sĩ, học viên quân sự trong quá trình học tập và nghiên cứu. Những thông tin về các thành tựu KHQS được đăng tải giúp quân đội cập nhật các tiến bộ khoa học công nghệ, từ đó ứng dụng vào thực tiễn huấn luyện và chiến đấu. Ví dụ, các bài viết về ứng dụng công nghệ thông tin trong chỉ huy, điều khiển tác chiến giúp nâng cao

năng lực chiến đấu của quân đội trong thời đại công nghệ cao. Bên cạnh đó, thông tin KHQS được quản lý tốt còn là nguồn dữ liệu phục vụ cho các nhà nghiên cứu, học giả trong lĩnh vực quốc phòng, giúp họ phát triển các công trình nghiên cứu khoa học mang tính ứng dụng cao. Điều này góp phần thúc đẩy sự tiến bộ trong lĩnh vực KHQS, tạo tiền đề cho việc xây dựng một quân đội chính quy, hiện đại, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

### **Ưu điểm trong quản lý thông tin về KHQS trên báo chí quân đội Việt Nam**

Trước hết, một trong những ưu điểm nổi bật của công tác quản lý thông tin khoa học quân sự (KHQS) trên báo chí quân đội Việt Nam là đảm bảo được tính chính xác và bảo mật cao. Các cơ quan báo chí quân đội, bao gồm Kênh Truyền hình Quốc phòng Việt Nam, Báo Quân đội Nhân dân, và Tạp chí Khoa học Quân sự, đều thực hiện một quy trình kiểm tra khắt khe, từ việc biên soạn nội dung đến phát hành. Những thông tin được chọn lọc kỹ lưỡng, đảm bảo không để rò rỉ bất kỳ chi tiết nào có thể đe dọa an ninh quốc phòng. Nhờ vậy, các bài viết luôn đảm bảo tính chính xác, tránh việc thông tin nhạy cảm về quân sự bị tiết lộ. Điều này góp phần duy trì được niềm tin của quân đội và công chúng, đồng thời củng cố vai trò của báo chí quân đội trong việc bảo vệ an ninh quốc gia.

Thứ hai, hệ thống báo chí quân đội đã đa dạng hóa các thể loại báo chí nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin đa chiều từ công chúng và quân đội. Các thể loại như tin tức ngắn, bài phản ánh, phóng sự, ghi chép, được sử dụng linh hoạt, tùy theo tính chất thông tin cần truyền tải. Ví dụ, tin tức ngắn thường được sử dụng để cập nhật những sự kiện, tiến bộ công nghệ quân sự một cách nhanh chóng, trong khi phóng sự và ghi chép lại đi sâu vào việc phân tích, thể hiện chi tiết và sinh động những diễn biến quan trọng trong lĩnh vực KHQS. Chính sự đa dạng này giúp báo chí quân đội không chỉ truyền tải thông tin một cách toàn diện, mà còn làm cho các nội dung KHQS trở nên hấp dẫn hơn đối với người đọc, góp phần nâng cao hiệu quả tuyên truyền.

Thứ ba, sự chỉ đạo và hỗ trợ mạnh mẽ từ các cấp lãnh đạo quân đội. Các cơ quan truyền thông quân đội luôn được Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng định hướng và giám sát chặt chẽ. Sự hỗ trợ này không chỉ giúp đảm bảo việc quản lý thông tin KHQS đi đúng hướng, mà còn cung cấp các nguồn lực cần thiết để thực hiện công tác

quản lý thông tin một cách hiệu quả. Cùng với đó, vai trò quan trọng của ban biên tập và đội ngũ cán bộ lãnh đạo tại các cơ quan báo chí quân đội cũng giúp kiểm soát, xác minh thông tin, đảm bảo tính an toàn và chính xác trước khi công bố.

Ngoài ra, quy trình quản lý thông tin KHQS được thực hiện nghiêm ngặt từ khâu sản xuất cho đến khâu phát hành. Mỗi bài viết về KHQS phải trải qua nhiều bước kiểm tra, không chỉ để đảm bảo tính chính xác của nội dung mà còn để bảo vệ các thông tin nhạy cảm liên quan đến quốc phòng. Sự tuân thủ nghiêm túc các quy trình này đã giúp hạn chế tối đa khả năng rò rỉ thông tin, đồng thời nâng cao tính chuyên nghiệp trong công tác quản lý thông tin KHQS trên báo chí quân đội. Cuối cùng, sự phát triển của khoa học và công nghệ quân sự cũng là một nguyên nhân quan trọng tạo nên sự hiệu quả trong việc quản lý thông tin KHQS. Việc quân đội ngày càng đầu tư mạnh mẽ vào nghiên cứu và ứng dụng các công nghệ mới, từ các loại vũ khí công nghệ cao đến các phương thức tác chiến hiện đại, đã thúc đẩy hệ thống báo chí quân đội phải nâng cấp và cập nhật thông tin liên tục. Điều này không chỉ đáp ứng được nhu cầu của quân đội trong việc tuyên truyền về các thành tựu khoa học quân sự mà còn thỏa mãn sự quan tâm ngày càng cao của công chúng đối với những tiến bộ kỹ thuật trong lĩnh vực quốc phòng.

### **Hạn chế trong quản lý thông tin về KHQS trên báo chí quân đội Việt Nam**

Trước hết, nội dung thông tin KHQS trên báo chí quân đội còn thiếu sự đa dạng và hấp dẫn. Nhiều bài viết, phóng sự mang tính chất khô khan, tập trung vào việc đưa tin một chiều mà chưa chú trọng đến việc sáng tạo trong cách truyền tải. Việc lặp lại các hình thức thể hiện truyền thống khiến thông tin KHQS chưa tạo được sức hút mạnh mẽ đối với công chúng, đặc biệt là giới trẻ – những người đòi hỏi các nội dung phải sinh động, gần gũi và dễ tiếp cận hơn. Hệ quả là các nội dung này chưa phát huy được hết vai trò trong việc nâng cao nhận thức và sự quan tâm của công chúng đối với các vấn đề quốc phòng.

Bên cạnh đó, sự chênh lệch rõ rệt về chất lượng thông tin giữa các cơ quan báo chí quân đội trung ương và địa phương cũng là một hạn chế đáng chú ý. Các cơ quan trung ương thường có điều kiện thuận lợi hơn về nhân lực, cơ sở vật chất và công nghệ, nhờ đó sản xuất được các nội dung chất lượng cao và truyền tải thông tin nhanh

chóng, kịp thời. Trong khi đó, các đơn vị địa phương lại gặp nhiều khó khăn do thiếu thốn trang thiết bị, đội ngũ cán bộ kiêm nhiệm và nguồn lực hạn chế. Điều này dẫn đến tình trạng chênh lệch về tốc độ, chất lượng thông tin cũng như khả năng tiếp cận công chúng giữa các đơn vị báo chí quân đội.

Một hạn chế quan trọng khác là việc ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác quản lý và truyền tải thông tin chưa đồng bộ và hiệu quả. Trong thời đại mà công nghệ đóng vai trò then chốt trong việc nâng cao hiệu quả truyền thông, việc một số cơ quan báo chí quân đội chưa tiếp cận đầy đủ với các công nghệ truyền thông mới như quản lý nội dung trực tuyến, phát hành số hóa hay đa phương tiện là một điểm yếu cần khắc phục. Điều này không chỉ làm giảm khả năng tiếp cận của báo chí quân đội với đối tượng khán giả trẻ mà còn làm mất đi lợi thế cạnh tranh so với các loại hình báo chí khác đang phát triển mạnh mẽ nhờ công nghệ số.

Ngoài ra, hạn chế về nhân lực chuyên môn cũng là một yếu tố gây cản trở đáng kể. Đội ngũ cán bộ, phóng viên của nhiều cơ quan báo chí quân đội chưa được đào tạo bài bản hoặc chưa có đủ kinh nghiệm xử lý thông tin phức tạp về KHQS. Nhiều đơn vị, đặc biệt là ở địa phương, còn phụ thuộc vào các cán bộ kiêm nhiệm, dẫn đến tình trạng thiếu tập trung và chuyên nghiệp trong công tác biên tập, sản xuất nội dung. Việc thiếu hụt nhân sự chuyên trách, có trình độ cao khiến cho chất lượng nội dung KHQS chưa đạt được yêu cầu cả về chiều sâu lẫn tính hấp dẫn.

### **Một số giải pháp tăng cường quản lý thông tin về KHQS trên báo chí quân đội Việt Nam**

Trước hết, nâng cao ý thức trách nhiệm của đội ngũ phóng viên và biên tập viên là một giải pháp căn bản. Phóng viên quân đội không chỉ đơn thuần là người đưa tin mà còn đóng vai trò như những “người gác cổng thông tin”, đảm bảo rằng mọi thông tin liên quan đến KHQS đều được truyền tải một cách chính xác và không gây nguy cơ tiết lộ bí mật quốc phòng. Để thực hiện điều này, cần triển khai các chương trình đào tạo chuyên sâu về chính sách bảo mật và quy trình xử lý thông tin KHQS. Các phóng viên và biên tập viên cần được hướng dẫn rõ ràng về các quy định pháp lý và yêu cầu bảo mật trong việc truyền tải thông tin liên quan đến quân sự, bao gồm cách xác định và

xử lý những nội dung nhạy cảm. Ngoài ra, các chương trình đào tạo này cần được tổ chức định kỳ và liên tục, giúp đội ngũ phóng viên và biên tập viên luôn cập nhật được những thay đổi trong chính sách quản lý thông tin, cũng như các phương pháp và công nghệ mới trong việc thu thập và biên tập tin tức.

Song song với việc nâng cao nhận thức về trách nhiệm, việc tăng cường năng lực chuyên môn và kỹ năng thực hành cho phóng viên và biên tập viên cũng là yếu tố cần thiết. Thông tin về KHQS không chỉ đơn thuần là các dữ liệu kỹ thuật mà còn liên quan đến các chiến lược, chính sách và tiến bộ khoa học quân sự có tính phức tạp và chuyên sâu. Do đó, đội ngũ phóng viên quân đội cần được trang bị các kiến thức chuyên sâu về KHQS, từ các tiến bộ công nghệ trong quốc phòng đến các chiến lược quân sự hiện đại. Để đạt được điều này, các cơ quan quản lý cần thiết lập các chương trình tập huấn thực tiễn, cho phép phóng viên tham gia vào các dự án nghiên cứu, tiếp cận các nguồn thông tin đa dạng và làm việc trực tiếp với các chuyên gia trong lĩnh vực này. Các chương trình tập huấn không chỉ giúp phóng viên phát triển tư duy phản biện mà còn nâng cao khả năng phân tích các vấn đề phức tạp, từ đó giúp họ sản xuất ra những bài viết có chiều sâu và đáp ứng nhu cầu thông tin của công chúng một cách hiệu quả.

Một yếu tố quan trọng không thể bỏ qua là sự phối hợp giữa phóng viên, biên tập viên và các chuyên gia KHQS. Hiện nay, trong nhiều trường hợp, việc sản xuất nội dung về KHQS vẫn còn thiếu sự tham gia đầy đủ của các chuyên gia trong lĩnh vực này, dẫn đến chất lượng thông tin đôi khi chưa đạt mức tối ưu. Để khắc phục vấn đề này, cần tạo điều kiện cho sự hợp tác chặt chẽ giữa các phóng viên và các chuyên gia KHQS trong suốt quá trình sản xuất nội dung. Các chuyên gia sẽ đóng vai trò như những cố vấn chuyên môn, giúp phóng viên hiểu rõ hơn về các khía cạnh kỹ thuật và chiến lược của KHQS, từ đó cải thiện độ chính xác và tính chính thống của thông tin. Để thực hiện được điều này, có thể thành lập các nhóm làm việc chuyên môn gồm cả phóng viên và chuyên gia, giúp tạo ra môi trường trao đổi thông tin, học hỏi và phát triển kiến thức liên tục. Việc này không chỉ giúp nâng cao chất lượng nội dung mà còn giúp đội ngũ phóng viên, biên tập viên có cơ hội mở rộng mạng lưới chuyên môn và nâng cao kỹ năng nghiệp vụ.

Bên cạnh đó, sự tham gia tích cực của các chuyên gia trong quá trình biên tập và kiểm tra thông tin cũng là yếu tố rất quan trọng. Đối với những nội dung có tính nhạy cảm và phức tạp cao về mặt quân sự, sự hỗ trợ của các chuyên gia KHQS có thể giúp đảm bảo thông tin được đánh giá và xác nhận một cách chính xác nhất. Các chuyên gia KHQS cần được tích hợp vào quy trình biên tập, đóng vai trò như các nhà phản biện chuyên môn để hỗ trợ phóng viên và biên tập viên trong việc đánh giá tính chính xác và tính bảo mật của thông tin. Điều này đặc biệt quan trọng đối với các bài viết về các tiến bộ công nghệ quân sự mới hoặc các chiến lược quân sự quốc tế, nơi mà sự hiểu biết sâu rộng của các chuyên gia có thể làm sáng tỏ những chi tiết phức tạp. Để hỗ trợ sự tham gia của các chuyên gia, các hội đồng biên tập đa ngành có thể được thành lập, bao gồm các chuyên gia KHQS và các phóng viên, biên tập viên, nhằm đảm bảo mọi bài viết đều được kiểm tra cẩn thận trước khi công bố.

Không dừng lại ở đó, việc thiết lập cơ chế phản hồi nội bộ từ các phóng viên, biên tập viên và chuyên gia cũng là một giải pháp cần thiết để duy trì và cải thiện chất lượng thông tin về KHQS. Sau mỗi bài viết hoặc chương trình truyền thông, các bên tham gia cần được khuyến khích đưa ra ý kiến đánh giá về chất lượng nội dung, cách tiếp cận và quá trình sản xuất thông tin. Việc này không chỉ giúp tạo ra một văn hóa học hỏi lẫn nhau mà còn giúp các phóng viên và biên tập viên có cơ hội nhận phản hồi để cải thiện kỹ năng và phương pháp làm việc. Cơ chế này nên được xây dựng theo hướng minh bạch và cởi mở, trong đó mọi ý kiến đều được lắng nghe và xem xét một cách công bằng, từ đó giúp nâng cao tinh thần hợp tác và tạo điều kiện cho sự phát triển liên tục về mặt chuyên môn./.

## **Tài liệu tham khảo**

1. Đỗ Thị Thu Hằng (2019, Báo chí - truyền thông: Những điểm nhìn từ thực tiễn. Nxb. Lao Động.
2. Nguyễn Thế Kỳ (2023), Báo chí, truyền thông Việt Nam - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn, Nxb. Thông tin và Truyền thông.
3. Hoàng Quốc Bảo (2014), Lãnh đạo, quản lý hoạt động báo chí và xuất bản, Học viện Báo chí và Tuyên truyền.
4. Đỗ Quý Doãn (2023), Quản lý và phát triển thông tin báo chí ở Việt Nam, Nxb. Thông tin và Truyền thông.

5. Thượng tướng Nguyễn Chí Vịnh (2014), "Phát triển toàn diện công tác Thông tin Khoa học quân sự đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới". Cổng thông tin điện tử Bộ Quốc phòng.
6. Thượng tướng Phan Văn Giang (2019), "Nâng cao chất lượng công tác thông tin khoa học quân sự trong tình hình mới". Tạp chí Quốc phòng toàn dân.
7. Nguyễn Thanh Bình (2019), "Vai trò của thông tin khoa học trong nghiên cứu khoa học xã hội nhân văn quân sự". Trang Thông tin điện tử Học viện Chính trị.